

NASA KOMUNA

glasilo ok szdl ljubljana vič-rudnik

leto XXVI
številka 7/8
23. maj 1989

Izhaja tritedensko

Z OBČINSKE KONFERENCE

Kakšno SZDL želimo?

SZDL se mora spremeniti – ali je ne bo! Pod tem geslom je tekla razprava v naši frontni organizaciji več kot dober mesec dni. Na sami občinski konferenci, ki je bila 19. aprila, je bil sklenjen prvi krog javne razprave. Njeni zaključki in usmeritve pa bodo prispevale k prenovljeni organiziranosti te najmnogostnejše organizacije.

Člani konference so prejeli za razpravo gradivo, ki je povzemalo tudi predloge, rezmišljanja in pobude iz javne razprave. Žal ta v naši občini ni bila pretirano razvejana, vsaj v številnih krajevnih konferencah ne. Pa vendar, do nekaterih odprtih in nedorečenih vprašanj se je že oblikovalo več jasnejših usmeritev. Tako je do vprašanja enostrankarski politični pluralizem v SZDL kot ena ali izmed zvez ali SZDL kot povezovalka (fronta) vseh zvez, ki jim daje najširši program, zelo določno prevladovala druga različica. Zdi se, dalje, da nove zveze, gibanja ter druga politična ter strokovna združevanja občanov po vsej verjetnosti ne bodo širila svoje dejavnosti na ravni KS in se bodo bolj usmerjala v parlament. Pa vendar, če bi iskali pot v skupščino, bi nedvomno morali imeti svoje predstavnike v KK SZDL in predsedstvu občinske SZDL. In tako kot upravičeno uveljavljamo hotenja, da se mora SZDL odpreti za vse novo nastajajoče politične subjekte, je v tej povezavi potrebno oceniti, ali vsi dosedanja deli SZDL – mišljena so tista društva in organizacije, ki s pravo politiko nimajo prave zveze – še sodijo v SZDL. Precej mnenj je zadevalo tudi sedanjo strukturo SZDL – organizacija in člani – saj verjetno ni ustrezno, ker članstvo ne prihaja do prave veljave, čeprav bi morali biti nosilci odločanja in aktivnosti. Glede na ta mnenja bi se morali odločiti, ali je SZDL organizacija članov ali fronta organizacij in zvez.

Pluralizem strahu in upanja?!

Glede na sedanjo situacijo v Sloveniji, ko novo nastajajoče politične zveze ne sprejemajo v celoti programskih usmeritev SZDL in vstopajo v »fronte« samo zato, ker sicer ne morejo legalizirati svojega delovanja se postavlja vprašanje učinkovitosti delovanja SZDL. Kako si realno zamišljamo demokratičen dialog med zelo različno mislečimi subjekti znotraj SZDL? Kakšna bodo stališča SZDL, kadar se razlike ne bodo dale uskladiti pri temeljnih vprašanjih – praksa pa kaže, da so prav pri teh vprašanjih razlike največje, stališča pa pogosto nasprotujoča?

Izstop iz Medobčinskega sveta SZDL

Z glasovanjem so se člani občinske konference opredelili za izstop iz medobčinskega sveta SZDL Ljubljanske regije, pri čemer bo našo konferenco v bodoče zastopala MK SZDL Ljubljana. Sicer pa so člani konference obravnavali in sprejeli finančno poročilo za leto 1988 in načrt za leto 1989 tako za OK SZDL, glasilo Naša komuna, Dom borcev in mladine Zapotok ter Sveta za turizem pri P OK SZDL. Brez pripomb pa so sprejeli tudi predlog za priznanja OF za leto 1989.

Najbolj je SZDL potrebna transformacije v KS. Organi SZDL v KS najbrže ne morejo biti frontni organi, kar se tudi doslej ni obneslo. Člani osnovnih organizacij ZK in ZB sodijo med starejše, da je mladinskih organizacij v KS zelo malo in da zato v organih SZDL najbolj vitalni in aktivni del prebivalstva sploh nima svojih predstavnikov. Prav v KS se najbolj postavlja vprašanje članstva SZDL oziroma vpliva članov na politiko SZDL in obratno. Tudi bodoča vloga SZDL v KS pri neposrednih volitvah ni predstavljen. Prav gotovo pa bodo KS teren, kjer se bodo srečevali različni politični programi in

potegovali za mandate svojih predstavnikov. Vprašanje o tem kakšno vlogo bo imela SZDL pri neposrednih volitvah, kako je bo uresničevala in kakšno volilno aktivnost bo vodila med občani, je še kako pomembno.

Zelo jasno pa je bilo v že omenjeni javni razpravi poudarjeno, da je temelj organiziranosti članstva organizacije in da se preden prihaja s konkretnimi programi, skratka, da na vsakem koraku prisluhnemo delovnim ljudem in občanom.

Demokratična pomlad ne sme biti rušenje sistema

Na sami konferenci je nekatere odprte dileme in razdvojenost odgovorov na aktualna vprašanja podal še podpredsednik MK SZDL Vukaših Lutovac. Še posebej je podčrtal, da SZDL ni in ne sme biti sama sebi namen. Nahajamo se v času, ko pristopamo k prenovi celotne družbe in ko k prenovi pristopijo njeni frontni deli. O drugačni, učinkovitejši in odprtej vlogi SZDL pa nikakor ne gre razpravljati tudi izven ustavnih amandmajev, ne pomeni pa tudi, da demokratično pomlad v kateri se nahajamo pomeni rušenje sistema. Zavedati se moramo, da nam je cilj sinteza vseh pluralistično izraženih razmišljanj, ne sme pa biti pluralizem boj za oblast.

SZDL mora ostati gibanje

Rajko Najzer je v svoji razpravi še posebej podčrtal, da SZDL ni in ne sme biti stranka temveč prostor za soočanje in konfrontacijo različnih mnenj. Potem, ko je spregovoril o prenovi Zveze komunistov pa se je zavzel tudi za to, da legalizacije novih zvez ne gre graditi na kritiki ZK, čemur smo nemalokrat pričali. Nujna sta dialog in razprava za razvoj pluralizma. Vse to pa se mora odvijati znotraj same SZDL. Precej razprave o SZDL so namenjali tudi borci na svojih letnih konferencah. Alojz Škufca jih je skušal predstaviti kot izhodišča za še nadaljnjo razpravo. SZDL mora ostati gibanje, ne sme postati koalicija zvez in nekaterih posameznikov. Postati mora vse bolj odraz interesov suverenih ljudi, neobhodno mora postati volilni sistem neposrednejši. SZDL pa mora predstavljati temelj reforme političnega sistema pri čemer je treba izhajati od KS navzgor. Pa še to. Borci nismo čokle razvoja in naši pogledi niso konservativni, kot nam včasih kdo rad pripisuje. Alfred Golavšek se je zavzel za tašno SZDL, kjer naj človek najde tudi druge interese ne samo politične. Po njegovem nastajanje zvez ne gre jemati zgolj kot posledice idej temveč kot krizo prakse, ki je vse premalo upoštevala človeško dimenzijo, saj smo bili nemalokrat v političnem življenju preveč odmaknjeni od človeka. SZDL morda biti prosta, kjer se argumenti krejejo. Že sedaj se dokazuje, da je uspešna SZDL tam, kjer se približa interesom ljudi – to pa se dogaja v KS. Pa vendar gre tudi v bodoče voditi računa o tem, da se ne bi tako kot dosedaj vsak interes prehitro in preveč spolitiziral, kar je marsikaj tudi vodilo k nečimernosti. Stane Žerovnik je potrdil, da se da tudi v okviru SZDL marsikaj storiti, zavzel se je za pluralizem, vendar takšnega z izražanjem mnenja baze in z usklajevanjem stališč znotraj SZDL. Dotaknil se je tudi aktualnega in ne vedno dorečenega vprašanja – članarine s tem pa tudi večje članske pripadnosti organizaciji. Slavko Slak je razpravljal o neodtujljivi pravici ljudi tako glede političnega organiziranja in združevanja, kar pomeni nikogar omejevali ali mu vsiljevati. Zavzel se je za takšno SZDL, kjer bodo vsi imeli enakopravne možnosti, vendar ne po načelu pripadnosti zveze ampak na načelu konfrontacije argumenta v demokratični razpravi. SZDL mora prevzeti vlogo, da omogoči ta argumentirani dialog. Ob tem pa je izrazil tudi bojazan pred podrejanjem skupščinskemu sistemu. Tine Slobodnik se je vprašal kako bo kot član SZDL uveljavljal svoja mnenja, zavzel se je za enotno nastopanje v federaciji, za neposredne volitve in predlagal, da dograjamo sistem predvsem na tistih točkah, kjer smo bili neuspešni.

Naš praznik

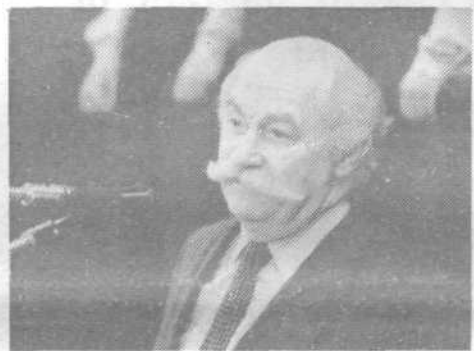
Tudi letos smo ga proslavili slavnostno. Osrednja prireditelj je bila slavnostna seja delegatske skupščine, ki je bila v torek 25. aprila v dvorani kino Vič. Po intoniranju dejavne himne v izvedbi Pihalnega orkestra Vič-Rudnik pod vodstvom Josipa Grgasovića in spevih Zdravljice mešanega pevskega zbora PD Horjul pod vodstvom Aste Jakopič, je predsednik občinske skupščine Peter Vrhunc pozdravil navzoče in sporočil zbranim, da je delegacija občine položila venec k spomeniku OF slovenskega naroda na Vidmarjevi hiši. Slavnostni govornik je bil pred-

sednik Predsedstva SRS Janez Stanovnik, delček tega govora, ki so ga delegati večkrat prekinili z aplavzom tudi objavljamo. Zbranim je spregovoril tudi predsednik skupščine občine Lajkovac in prenesel prisrčne pozdrave pobratene občine. Ob tej priložnosti je izročil predsedniku Petru Vrhuncu priložnostno darilo.

Nato so bile podeljene letošnje občinske nagrade in priznanja, srebrna priznanja OF in pokali OK ZRVS. Svečanost je bila zaključena s kulturnim programom, ki ga je povezoval Matko Zdešar. V njem pa so se predstavili pevci PD Horjul in plesna skupina KUD Dolomiti. Več utrinkov iz občinskega praznika in spreminjajočih prireditev objavljamo na drugih straneh glasila.

JANEZ STANOVNIK

»Nikdar ne boste dosegli pravice s krivico in nikdar ne boste prišli do resnice z lažjo in s kleveto do politične morale!«

... V zvezi z vsemi temi vprašanji: Jugoslavija, odnos do suverenosti, odnos do armade, se postavlja tudi vprašanje demokratizacije v Sloveniji. Poslušajte, mi danes živimo v takem svetu, da je popolnoma nemogoče še naprej držati vse tiste politične okvire, v kakršnih smo živeči v zgodnjem povojnem obdobju. Moramo vendarle razumeti, da se v svetu dogajajo tako velike in globoke spremembe, da je nemogoče vzdrževati politično stabilnost samo z avtoriteto tistih, ki so, da rečem tako, vojno zdržali na svojih ramenih in ki imajo zasluge za osvoboditev naše domovine. Potrebna nam je široka ljudska podpora. Deželno je treba demokratizirati, brez demokracije ni in ne more biti oblast. Naša oblast je imela, če želite, legitimiteto v dejstvu, da smo domovino osvobodili. Vso prebivalstvo je bilo partizanom hvaležno za žrtve in za korajžje, ki so jo pokazali v vojni. Rekli so, vi ste pravi ljudje, v vojski ste se izkazali, v vojski ste se prekalili, prav je, da vodite državo. Treba pa je priznati, da stvari pri nas, zlasti na gospodarskem področju, niso šle tako, kot smo mislili in kot so ljudje želeli. Veste, v trenutku, ko vas praksa vsak dan ne potrjuje, v tistem trenutku seveda pričnejo ljudje skimavati z glavami ne vem, če si ravno ti ta pravi, mogoče pa bi kdo drugi kaj boljše napravil, kot pa delaš ti!« To pa se lahko preveri samo po demokratični poti. V Jugoslaviji nastaja velika diskusija o tem, ali so prava pot javni mitingi ali so prava pot volitve. Jaz pravim, da ni nujno samo po sebi niti eno niti

drugo. Prav tako kot javni miting lahko postane orožje tistih, ki so najbolj glasni, tistih, ki so najbolj nasilni, in se javni mitingi v bistvu iz demokratičnega instrumenta izrodi v nekaj, kar ni več demokratično, prav tako se lahko volitve izrodijo v nekaj čisto drugega, kot je cilj demokracije, če postanejo žrtev političnih strank, politikanstva in vseh umazanij, ki so povezane s politikanstvom. Smisel demokracije je spoštovanje človekovih pravic, je spoštovanje tega, da ima vsak sam pravico sodelovati pri odločanju o skupnih stvareh. Če pa postane instrumentarij izvajanja te demokracije tak, da duši človekovo individualnost, da v imenu skupnega interesa onemogoča posamezniku, da njegova volja, da njegova želja in njegov interes pride do izraza, potem pa se ona izrodi ravno v svoje nasprotje. Ta pluralizem, ali če želite to množstvo idej in množstvo interesov, to je smisel afirmacije individualne pravice in individualne človekove volje, želje in interesa. To je treba čuvati!

No, tu pa prihaja do tega, kar smo uvodoma najavili kot svojo zadnjo pripombo. Tu pa se mi srečujemo na žalost čisto s situacijo, kjer se v imenu pravice dela največja krivica. To vidite, pa je nemogoče! Nikdar ne boste dosegli pravice s krivico in nikdar ne boste prišli do resnice z lažjo in s kleveto do politične morale.«

Iz slavnostnega govora predsednika Predsedstva SRS

8. maja ob 11. uri. Trenutek zgodovine, doživet spomin na Orlah v spomin na zadnje boje za osvoboditev naše Ljubljane.

Prireditve mladih v maju

Na področju mladinskih dejavnosti, ki so v glavnem posvečene 25. maju, bo OK ZSMS Ljubljana Vič-Rudnik skupaj s še nekaterimi drugimi organizacijami pripravila naslednje prireditve.

23. maja ob 21. uri bo v KUD France Prešeren na Karunovi predstava Slovenec v izvedbi Milivoja Roša in neodvisnega gledališča Guliver iz Murske Sobotice. Pred to predstavo bo tudi slovesna podelitev srebrnih znakov ZSMS, ki jih podeljuje OK ZSMS Ljubljana Vič-Rudnik.

26. maja ob 22. uri se bo v KUD France Prešeren predstavil Teater Ante portas iz Strazišča pri Kranju s predstavo Süsses Heilige natur Johanna W. Göcthuja.

25. maja bo od 14. ure dalje na Gerbičevi 51 potekala zabavna prireditelj na prostem z naslednjim športnim programom:

- ob 14. uri odbojka (mešane ekipe): študentje Gerbičeve: OK ZSMS Ljubljana Vič-Rudnik;
- ob 15. uri košarka (moški): študentje Gerbičeve: OK ZSMS Ljubljana Vič-Rudnik;
- ob 16. uri nogomet (ženske): študentje Gerbičeve: OK ZSMS Ljubljana Vič-Rudnik;
- ob 17. uri nogomet (moški): študentje Gerbičeve: jugoslovanski smučarski reprezentanci;

Ob 19. ure dalje pa bo koncert z naslednjimi skupinami: POLY KARP (Ljubljana), MELAN HOLIKI (Ljubljana), CANAL TVD (Zrenjanin), JANI KOVAČIČ in je BENT ter Martin Krpan.

Z zadovoljstvom poudarjamo, da sta sponzorja te prireditve dve viški delovni organizaciji in sicer PLUTAL ter TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA.

Poleg OK ZSMS Ljubljana Vič-Rudnik pa so soorganizatorji te prireditve še Študentski domovi na Gerbičevi, Klub B-51 in OK ZSMS Ljubljana.